

- **Teksti:** Arto Huuskonen, tutkimusprofessori, Luke, Irene Kuhmonen, projektitutkija, Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu sekä Tuomas Kuhmonen, tutkimusjohtaja, Turun yliopisto, Tulevaisuuden tutkimuskeskus
- **Kuvat:** Tuomas Kuhmonen ja Luken arkisto

Huoltokiky-Suomen ytimenä on omavaraisuus

Huoltokiky-Suomessa edistetään kiertotaloutta ja noudatetaan luomutuotannon periaatteita. Tuotanto laajaperäistyy, ja kaikki tuotantokelpoinen peltopinta-ala pyritään pitämään tuotannossa.

Artikkelisarja Suomen kotieläintuotannon tulevaisuuskuvista on edennyt toiseksi viimeiseen osaansa. Tässä artikkelissa keskitytään Huoltokiky-Suomeen, joka on viidestä tulevaisuuskuvasta ehkä kaikkein haastavin tutkimuksellisesti.

Huoltokiky-Suomen ytimessä on varautumispolitiikan tuloksena syntynyt tulevaisuus, jossa sekä tuote- että panosomavaraisuutta parannetaan selvästi nykytilaan verrattuna. Varautumispolitiikkaan ajaa lisääntyvä epävarmuus, kuten geopoliittinen epävakaus, ilmastonmuutos ja pakolaisvirtojen kasvu. Vahvan keskinäisriippuvuuden hyödyt uhkaavat kääntyä haitoiksi. Huoltokiky-Suomen kaltainen tulevaisuus voisi syntyä monen tekijän ajamana, kuten kauppasodan seurauksena, ilmasto- ja pakolaiskriisin myötä tai varautumispolitiikan tuloksena.

Tukea maksetaan erityisesti omavaraisuuden parantamisesta ja resursien täysimittaisesta hyödyntämisestä, kuten kiertotalouden edistämisestä, apilanurmien viljelystä (typensidonta), bioenergian paikallistuotannosta, lannan tehokäytöstä ja luomutuotannon periaatteiden noudattamisesta. Kaikki tuotantokelpoinen ala pyritään pitämään tuotannossa ja maataloista pyritään tekemään ravinne- ja energiaomavaraisia. Kotimaista kalaa hyödynnetään tehokkaasti.

EMOLEHMIÄ JA LAMPAITA LISÄÄ

Huoltokiky-Suomessa energian ja ravinteiden tuotanto organisoituu uudelleen siten, että energiaa tuotetaan entistä

enemmän tila- ja paikallistasolla, ja monipuolisesti kaikenlaisista biomassoista (lannasta, pelloilta, metsistä, yhdyskuntajätteestä). Ravinteiden hyödyntäminen ja käyttö tehostuvat: lannan ravinteiden hyödyntäminen maksimoidaan, apilanurmia viljellään laajasti ja viljelykierroilla edistetään tehokasta ravinnetaloutta ja hillitään ravinteiden huuhtoutumista. Hajautettu pienen mittakaavan sähköntuotanto tuulesta, auringosta ja biomassoista laajenee voimakkaasti, ja maaseutu on täynnä tila- ja kylätason ravinne-, sähkö- ja lämpölaitoksia.

Tuotantomäärien osalta naudanhäätä tuotetaan omavaraisuutta vastaava määrä, jolloin tuotanto kasvaa noin neljänneksen nykyisestä ja nettotuonti loppuu. Kasvu perustuu pääosin emolehmätuotantoon. Myös lammastalous laajenee omavaraisuustasolle.

Nurmitalouden rooli vahvistuu ja kotimaisten valkuaiskasvien (herne, härkäpapu, rapsi, rypsi ym.) tuotanto kasvaa. Sisävesikalan kalastusmäärät kasvavat, silakkaa käytetään nykyistä enemmän ihmisravinnoksi, kotimainen kalanviljely lisääntyy ja kalan tuonti loppuu. Muutoksista huolimatta kuluttajien ruokavalio säilyy likimain ennallaan.

LUOMUN PERIAATTEET KÄYTTÖÖN

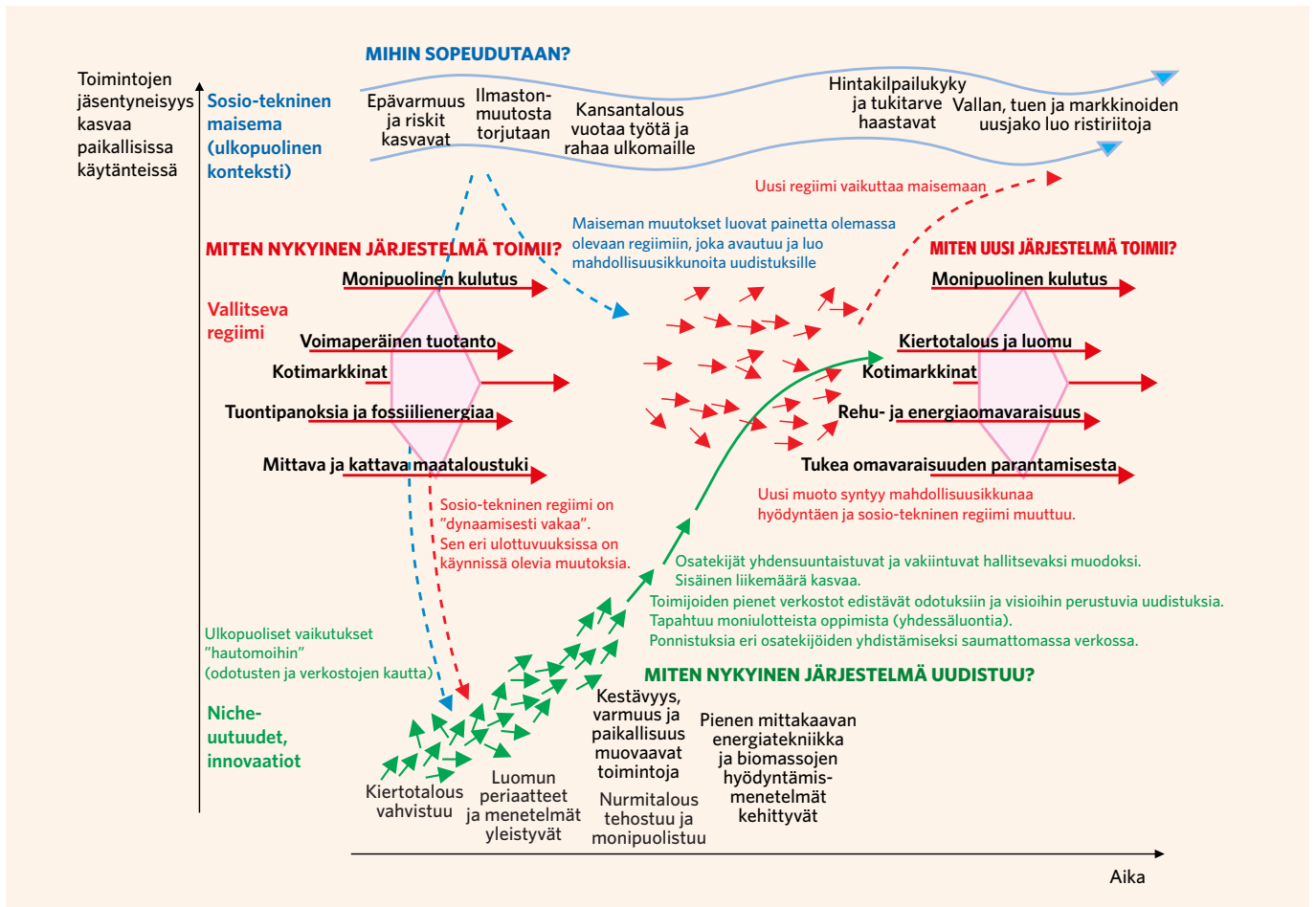
Tuotantotapojen osalta Suomen maatalous muuttuu monelta osin ”luomu-Suomen” suuntaan (mm. viljelykierrot, ravinteiden käyttö, tu-

holaiden ja rikkakasvien torjunta), kun tuet kannustavat hyvään ravinnetalouteen ja tuontipanosriippuvuuden vähentämiseen. Tuotanto laajaperäistyy ja huippusatoja ja -tuotoksia ei tavoitella, jolloin kotoperäiset rehut riittävät.

Ulkomaankaupassa maatalouden tarvitseminen polttoaineiden, sähkön, siementen ja valkuaisrehujen tuonti loppuu tuotannon ja tuotantotapojen muutosten myötä, mutta rehujen kivennäis- ja hivenaineita, vitamiineja ja aminohappoja, kasvinsuojeluaineita, lanoniteraaka-aineita ja maatalouskoneita

Kotietu-hankkeessa arvioidaan Suomen kotieläintuotannon vaihtoehtoisten kehityspolkujen yhteiskunnallisia vaikutuksia. Vaihtoehtoiset tulevaisuuskuvat ovat Kasvis-Suomi, Ympäristö-Suomi, Terveys-Suomi, Huoltokiky-Suomi ja Kotieläin-Suomi. Kotietu-hankkeen ja tulevaisuuskuvien yleisesittely löytyy Nautalehden numerosta 1/2020.

Huoltokyy-Suomi: Ruokajärjestelmän systeminen muutos.

Emolehmäkarjojen määrä lisääntyy Huoltokyy-Suomessa.

tuodaan edelleen Suomeen. Tuotanto- ja toimintatapoja koskeva muutos on radikaali.

Nykyinen järjestelmä avautuu huoltovarmuutta painottavien muutospainneiden seurauksena ja muuntuu Huoltokyy-Suomen järjestelmäksi. Huoltokyy-Suomen ruokajärjestelmää luonnehtivat monipuolinen kulutus, entistä vahvemmin kotimarkkinat, kiertotalouden ja luomutuotannon periaatteiden noudattaminen, maatalouden rehu- ja energiaomavaraisuus, kalaomavaraisuus ja fossiilitaloudesta luopuminen sekä tuen suuntaaminen omavaraisuuden parantamiseen.

Aikanaan Huoltokyy-Suomeen kohdistuu muospaineita, jotka liittyvät muun muassa hintakilpailukykyyn ja tukitarpeeseen sekä vallan, tuen ja markkinoiden uusjaon aiheuttamiin ristiriitoihin. •

Suomen kotieläintuotannon tulevaisuuskuva -raportti on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa: <https://www.utupub.fi/handle/10024/147943>. Kotietu-hanketta toteuttavat Luke, Tulevaisuuden tutkimuskeskus Turun yliopistosta ja Jyväskylän yliopiston Kauppakorkeakoulu. Hanketta rahoittavat MAKERA, A-Tuottajat, HKScan, Lantmännen Feed, MTK, Snellman, Salaojituksen Tukisäätiö ja Valio.